

ceptiu —però no vinculant— del Tribunal de Defensa de la Competència.⁹

A més del polèmic tema de les grans superfícies (que ha tornat a ser regulat a Catalunya per la Llei 1/1997, d'equipaments comercials, de 24 de març), es tracten a la Llei, amb diferents graus d'aplicabilitat (com hem dit), diverses qües-

tions relatives al comerç, com són les ofertes, els preus, els pagaments als proveïdors, les activitats de promoció de vendes, les vendes especials, i les infraccions i sancions corresponents, la regulació substantiva de les quals no és objecte d'aquest comentari.

Jordi Freixes

Reial decret llei 11/1996, de 17 de juny, d'ampliació del servei farmacèutic a la població (BOE núm. 147, de 18 de juny de 1996).

L'adopció del Decret llei sobre l'ampliació del servei farmacèutic a la població s'ha d'interpretar en el sentit d'adoptar unes bases mínimes amb vigència cap a les futures regulacions que puguin adoptar les comunitats autònomes sobre ordenació farmacèutica. Una de les particularitats d'aquest Decret llei rau en el fet que es respecta escrupolosament la normativa que ha adoptat la Generalitat en aquesta matèria d'acord amb l'art. 9.19 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Aquest Reial decret llei marca un punt decisiu en el desplegament normatiu per part de l'Estat de la matèria d'ordenació farmacèutica. Tradicionalment aquesta matèria estava presidida per la base XVI de la Llei de 25 de novembre de 1944, de bases de la sanitat nacional, la qual va possibilitar l'adopció de limitacions per a l'establiment d'oficines de farmàcia en funció del nombre d'habitants i distàncies entre establiments. Aquesta base va ser desplegada per diverses normes reglamentàries entre les quals destaca el Reial decret 909/1978, de 14 d'abril, i diverses ordres complementàries. Aquesta norma que té caràc-

ter preconstitucional ha estat la principal norma de caràcter estatal que regulava aquesta matèria fins que no s'ha adoptat aquest Decret llei.

L'entrada en vigor de la Constitució i dels estatuts d'autonomia va representar grans canvis qualitius en matèria d'ordenació farmacèutica. Concretament en el nostre cas, d'una banda l'art. 149.1.16 CE estableix la competència exclusiva de l'Estat en matèria de bases i coordinació general de la sanitat i, d'altra banda, l'art. 9.19 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix la competència exclusiva de la Generalitat en matèria d'ordenació farmacèutica, sens perjudici del que disposa l'article esmentat de la Constitució. En aquest context s'ha de tenir en compte que la STC 83/1984, de 24 de juliol, va declarar parcialment inconstitucional la base XVI esmentada de la Llei de bases de la sanitat nacional, i va establir com a principal doctrina que la regulació de l'establiment d'oficines de farmàcia es realitzés mitjançant una llei d'acord amb l'art. 36 CE. Malgrat aquesta doctrina del Tribunal Constitucional, l'Estat no va adoptar cap norma nova que

9. Rebollo, *cit.*, pàg. 617, discuteix el caràcter bàsic de l'exigència tant de la llicència especial per als grans establiments comercials com del dictamen del Tribunal de Defensa de la Competència.

incidís directament en matèria d'ordenació farmacèutica, llevat, i molt de passada, en l'art. 103 de la Llei general de sanitat (Llei 14/1986, de 26 d'abril) i en la Llei del medicament, que establia la competència estatal per definir les condicions bàsiques de les oficines de farmàcia. En definitiva, la norma bàsica de l'Estat en matèria d'ordenació farmacèutica continuava essent el Reial decret 909/1978, de 14 d'abril.

D'altra banda, la Generalitat, tot aplicant l'art. 9.19 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, va adoptar la Llei 31/1991, de 13 de desembre, d'ordenació farmacèutica, que regulava exhaustivament l'atenció farmacèutica, les oficines de farmàcia i el seu règim d'autorització, trasllats i transmissió, com també els serveis farmacèutics del sector sanitari, el règim d'incompatibilitats en l'exercici professional del farmacèutic i el règim sancionador per incompliment de la normativa en matèria d'ordenació farmacèutica.

En definitiva, el règim jurídic de l'ordenació farmacèutica es caracteritza per ser, en el fons, una competència compartida en la qual l'Estat pot adoptar les bases sobre aquesta matèria (art. 149.1.16 CE). És en aquest context on cal situar el Reial decret llei 11/1996, de 17 de juny, el qual es pot caracteritzar com una disposició de mínims que respecta íntegrament el contingut de la Llei catalana 31/1991, d'ordenació farmacèutica de Catalunya.

Aquest Reial decret llei sobre ampliació del servei farmacèutic a la població representa l'adopció de mesures d'ordenació, flexibilització i millora de les oficines de farmàcia, tendents a flexibilitzar l'obertura de farmàcia i garantir l'assistència farmacèutica en tots els nuclis de població. Cal recordar que aquest Decret llei va sorgir de la polèmi-

ca sobre l'obertura fora dels horaris oficials de les oficines de farmàcia a la Comunitat Autònoma valenciana i que es va estendre a d'altres parts del territori estatal.

El Reial decret llei adopta principalment quatre normes:

a) L'adopció del límit màxim d'oficines de farmàcia en zones urbanes que es correspon amb el mòdul de 2.800 habitants per oficina de farmàcia. De tota manera, l'art. 1.3 del Reial decret llei permet que les comunitats autònomes puguin establir mòduls de població superiors fins als 4.000 habitants per oficina de farmàcia, i es pot establir una nova farmàcia per fracció superior als 2.000 habitants. Aquesta excepció és precisament el criteri general de planificació d'oficines de farmàcia per a zones urbanes establert a l'art. 6.2 de la Llei catalana d'ordenació farmacèutica de Catalunya.

b) L'establiment de principis generals sobre els expedients d'autorització d'obertura d'oficines de farmàcia que, en línies generals, estableixen que la seva tramitació correspon a les comunitats autònomes, les quals podran iniciar aquests expedients d'ofici. Aquests principis generals es corresponen amb les idees generals de l'art. 7 de la Llei catalana d'ordenació farmacèutica de Catalunya.

c) L'exigència de la presència del farmacèutic per dispensar medicaments al públic establerta a l'art. 3 del Reial decret llei 11/1996 es pot considerar una novetat a nivell estatal, encara que aquesta exigència ja era prevista a l'art. 4 de la Llei catalana d'ordenació farmacèutica.

d) Finalment, s'adopten normes noves en matèria de règim de jornada i horari d'obertura de les oficines de farmà-

cia, que es pot considerar com la disposició més innovadora i veritable eix d'aquest Decret llei.

En principi, l'art. 4 del Reial decret llei 11/1996 permet que les comunitats autònomes adoptin les normes reguladores d'aquest règim, encara que aquestes disposicions, i aquí rau la principal novetat, tindran caràcter de mínims i, en conseqüència, es permet el funcionament de les oficines de farmàcia fora dels horaris oficials assenyalats. Cal destacar que aquesta norma bàsica deixa de tenir caràcter de mínim comú normatiu per a les comunitats autònomes, per tenir un caràcter harmonitzador i uniformador de normatives i maximalista en la regulació del contingut de l'horari d'obertura. En el fons, encara que la normativa permet que les comunitats autònomes fixin l'horari oficial d'obertura que vulguin, aquesta mateixa normativa té caràcter virtual en actuar com a mínim que pot ser superat en qualsevol moment.

Aquesta novetat ha fet que la Generalitat modifiqui la seva normativa sobre el règim de jornada i horari d'obertura de les oficines de farmàcia. En

principi, els torns de guàrdia, vacances i horaris d'atenció al públic de les oficines de farmàcia són fixats pels col·legis de farmacèutics de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona en virtut de la delegació de competències realitzada pel conseller del Departament de Sanitat i Seguretat Social (Decret 12/1992, de 20 de gener, i Ordre de 23 de gener de 1992 —DOGC de 31 de gener de 1992—). No obstant això, l'art. 4.2 del Reial decret llei 11/1996 ha implicat l'adopció del Decret 321/1996, d'1 d'octubre, sobre horaris d'atenció al públic, serveis d'urgència, vacances i tancament temporal voluntari de les oficines de farmàcia. Aquest Decret suposa la regulació, amb caràcter general, del règim de jornada i horari de les oficines de farmàcia. Entre les seves disposicions podem destacar la possibilitat de realitzar horaris superiors a l'ordinari (art. 8) i l'exigència de la presència continuada d'un farmacèutic col·legiat durant l'horari d'obertura (art. 10), els continguts de les quals es corresponen amb el que fixa el Reial decret llei sobre l'ampliació del servei farmacèutic a la població.

Juan Carlos Gavara